

Årets klassiker 2016 - Johannes Jørgensen

Initiativet "Årets klassiker" blev første gang sat i værk i året 2000 og havde digteren Emil Aarestrup som hovedfigur. Ideen fødtes som et forsøg på at gøre vor tid opmærksom på vores klassiske litteratur, som især ungdommen har svært ved at forholde sig til, idet skolernes undervisning i for høj grad synes henvist til den enkelte lærers smag og lyst at indføre den klassiske litteratur i undervisningen, og her kommer selv en nok så velment kulturkanon ofte til kort.

Siden begyndelsen har hvert år så fremført eksempler på forfatterskikkelser, som man mente burde have ekstra opmærksomhed, og gerne har man benyttet aktualitetsprincippet til at gøre opmærksom på forfatteren eller digteren.

I 2015 var det som bekendt digteren Sophus Claussen, som i anledning af hans 150 års fødselsdag var Årets Klassiker, og med afsæt i Johannes Jørgensens 150 års fødselsdag i 2016 er han blevet valgt som årets klassiske forfatter og digter (i øvrigt sammen med Jeppe Aakjær). I Johannes Jørgensen Selskabet har vi naturligvis ikke svært ved at se rimeligheden heri og håber så, at man rundt op på skoler og biblioteker vil synes ligeså. Herfra skal det imidlertid ikke mangle på initiativer.

I Johannes Jørgensens Hus i Svendborg vil en helt ny permanent opstilling, der

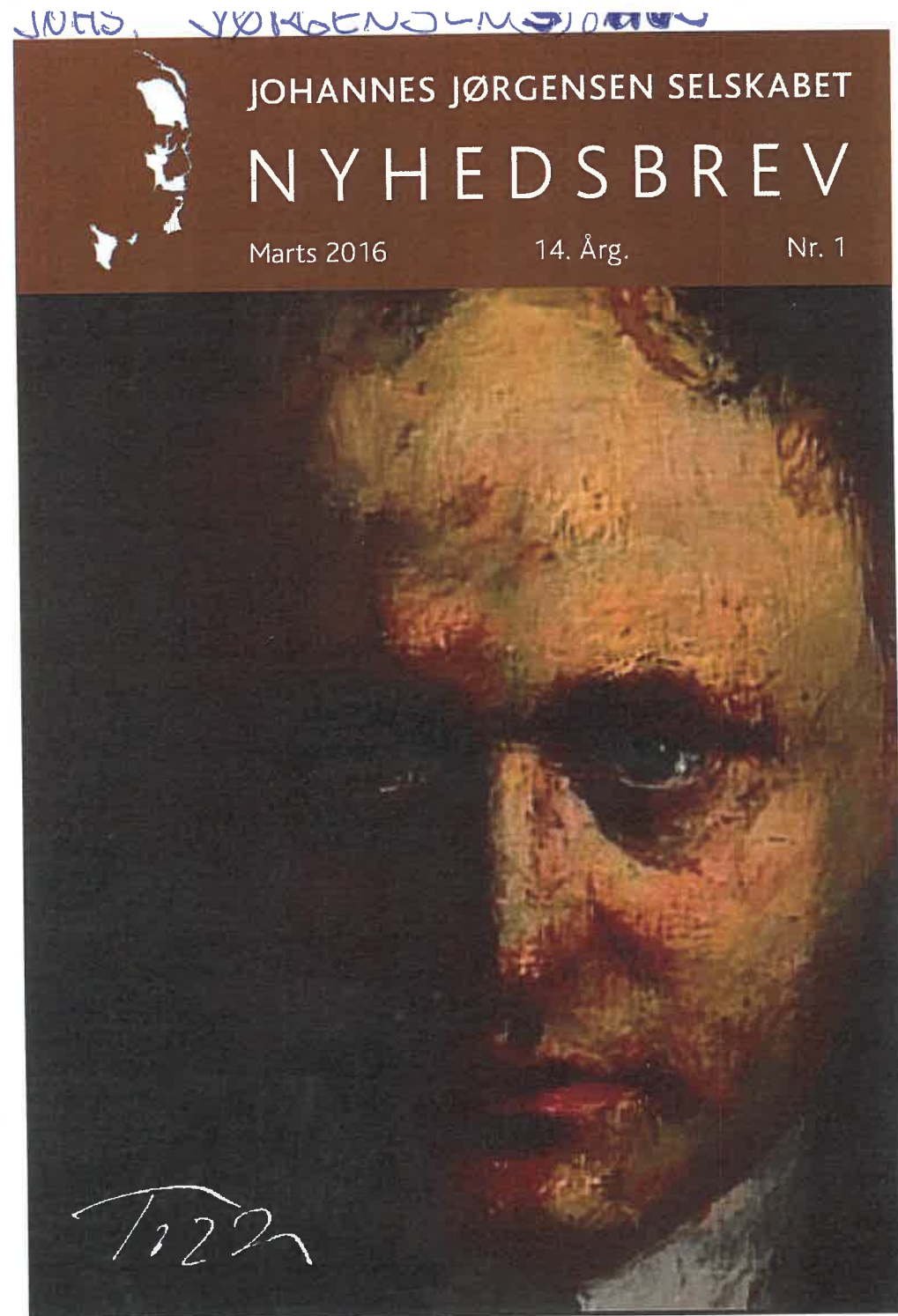

skal belyse digterens liv og forfatterskab fra fødsel til død blive åbnet. Den 21. september vil klassikerdagen blive markeret på Københavns Hovedbibliotek. Programmet vil man kunne finde på klassikerdagens hjemmeside. På Gentoftes Bibliotek vil selskabets formand holde et foredrag om Johannes Jørgensen og ligeledes vil der blive et arrangement i Svendborg, hvis program senere vil blive offentliggjort.

Endelig er det planlagt, at der på digterens fødehjem, Bagergade 38 i Svendborg vil blive afsløret en mindeplade. Enkeltheder herom vil siden blive bekendtgjort.

sh

ISSN 1603-2098

NYHEDSBREV

Medlemsblad for
Johannes Jørgensen Selskabet

Ansvh. red. Stig Holsting
Lykkesholms Allé 9 A, 1.tv
1902 Frederiksberg C
Tlf. 8758 0303
Mob. 2129 0408
e-mail: stig.holsting@gmail.com
Kassererens e-mail:
johs.jorgensenselskabet@gmail.com
www.johannesjoergensenselskabet.dk
Bankkonto nr.: 1551 0010132908

Johannes Jørgensen Selskabet
er et litterært forum til studium af
digterens liv og forfatterskab.
Selskabet arbejder nært sammen
med Johannes Jørgensens Hus i
Svendborg og andre litterære
selskaber.

Medlemskab koster 175 kr. om året.

Selskabets bestyrelse:

Stig Holsting, formand
Oluf Schönbeck, næstformand
Fælledvej 14 E, 5.tv.
2200 København N.
E-mail: olufschon@gmail.com
Tlf. 60863727.

Ove Klausen, sekretær. Ottosminde
2, 8960 Randers. Tlf. 86404032.
E-mail: oklausen@fiberflex.dk
Henning Fink-Jensen, kasserer.
Krogmosevej 28, 2880 Bagsværd.
Tlf. 2349 5938

Andreas Holsting, Ved Klosteret 6,
2100 København Ø. Tlf. 31219609.
E-mail: andreas.holsting@hotmail.com

Federigo Tozzi

På Sienas hovedstrøg, Banchi di Sopra
sidder der i en husmur over døren til nr.
68 en mindeplade med ordlyden i dansk
oversættelse: *Federigo Tozzi – ramanforfatter
blandt Italiens bedste. Her fødtes han d. 1.
januar 1883 i sin bys hjerte. Kommunerådet,
halvtreds år efter hans død.*

Bag disse ord gemmer der sig ikke blot
mindet om en af det unge Italiens store
digtere, men også en skæbne, som kom til
at berøre Johannes Jørgensens bevægede
liv under hans år i Siena fra 1913, skønt der
oprindelig ikke var nogen egentlig sympati
mellem dem. Om dette bekendtskab og
de dønninger, det gav, omhandler følgende
artikel.

FEDERIGO TOZZI

- "det vilde Hjærte".

Af Stig Holsting

Under sit 2-årige ophold i Siena fra 1913-
1915 fik Johannes Jørgensen nær kontakt
med byens unge kulturradikale kunstnere-
lite, som fik stor betydning for ham som
menneske – på godt og smerteligt ondt. I
forordet til *Katerinabogen* retter han en tak
til denne kreds uden at nævne nogen ved
navn. "Jeg er bleven meget gode Venner
med hele den Side af de Unges Forbund"
(brev til Schindler 2.4.1914). Det var digtere
og billedkunstnere, hvis forhold til kirke og
religion i bedste fald svarer til, hvad vi på
dansk kalder "kulturkristen", hvilket betød,
at deres interesse for kirken i det højeste
indskrænkede sig til det rent æstetiske.

En fra denne kreds var digteren og
forfatteren Federigo Tozzi (1883-1920),
som på det religiøse dog siden kom til at
adskille sig lidt fra de øvrige, idet han bl.a.
som Jørgensen var optaget af den hellige
Katerina men senere også kom ud i nogle
svære samvittighedskvaler, som bragte
ham tilbage til kirken. Herved kan man
sige, at hans skæbne på sæt og vis kom
til at minde lidt om den unge Jørgensens
omvendelsesproces. Men ifølge Jørgensens
dagbog praktiserede Tozzi imidlertid ikke
sin religion i de år, hvor de omgik hinan-
den i Siena – han er "... uden altfor mange
moraliske Skrupler" skriver Jørgensen til

Federigo Tozzi (Ukendt kunstner)

Peter Schindler. Kuriøst nok var han en tid
redaktør af et kulturskrift "La torre" (Tår-
net), som Jørgensen bl.a. benyttede til et
angreb på Giovanni Papini. Det var før de
to sluttede venskab med hinanden.

I sin sene bog *Gamle Adresser* (1947)
skriver Johannes Jørgensen: "Federigo Tozzi
blev begravet paa Staden Sienas Bekost-
ning – maaske er han nu glemt, eller en og
anden Latinskoledreng med litterære Inte-
resser læser hans Vers eller hans Fortælling
fra Smaastadslivet i Siena: *Tre Crosi*" [Tre
kors]. (s. 10). At Jørgensen senere skrev en
religiøs fabel under denne titel har ingen
sammenhæng med Tozzis roman.

Slår man Tozzis navn op i nyere itali-
ensk litteraturhistorie, bliver man derfor
forbavset over at se, hvor mange af hans

bøger, der endnu udkommer og genoptrykkes – 96 år efter hans tidlige død. Han betegnes som "en af den nyere toscanske litteraturs fædre" – "en grum og dystre forfatter" (Johansen 1982: 269). Hans omtalte roman *Tre Croci* fra 1919 betragtes som et hovedværk i det 20. årh.s italienske litteratur, så man kan altså roligt dementere Jørgensens formodning om Tozzis litterære skæbne.

Tozzi var søn af en værtshusholder, som havde sin beværtning i hjertet af Siena, hvor familien også boede, og hvor Federigo blev født den første dag i året 1883. Han var således 30 år, da han første gang mødte den danske digter, der gik i sit 47. år. I dag bærer facaden på familiens Tozzis hus en mindeplade for digteren, og forretningen i gadeniveau er ikke mere udskænkingssted men en skoforretning af de mere fashionable.

I bogen *Italiensk* skildrer Johannes Jørgensen i kapitlet "Grieg i Toscana" i novelleform sit første møde med Federigo Tozzi (1932, s. 15 ff.). Beretningen er, som Jørgensens vane nu var, ændret, bl.a. med andre navne, og Tozzi kaldes således *Lombardi*. Men ifølge dagbogen faldt deres

Federigo Tozzi. Skitse af Johannes Jørgensen fra dagbogen.

første kontakt også anderledes, for d. 16. november 1913 skriver han i sin dagbog: "Brev fra den unge Skribent Fed. Tozzi, som vil gøre mit Bekendtskab".

Vi har dog ingen grund til at betvivle Jørgensens karakteristisk af Tozzis fremtoning, som den fremgår af historien bortset fra, at den er mere sympatisk end de mere private beskrivelser i breve og dagbøger. Han skriver:

"Et Øjeblik efter staar jeg Ansigt til Ansigt med den unge Skribent – en bredskuldret, kraftig Skikkelse, med blaa Øjne (ikke for intet hedder man Lombardi) og en Haartjavs bagfra kæmmet ned over en imponerende Pande" (s. 22). Men uanset hvor og hvordan deres første møde fandt sted, kom den unge sienesiske digter til at optage hans sind både dramatisk og følelsesmæssigt de kommende år. På trods af Jørgensens stigende interesse for nyere italiensk poesi synes Tozzis produktion derimod ikke at have optaget ham stort. Tozzi har ligesom Jørgensen skrevet om deres møde i en novelle, og hans interesse for sin danske kollega skulle udvikle sig i de nærmeste år.

I "Grieg i Toscana" fortæller Jørgensen, at Lombardi (Tozzi) havde en aftale med en ung dame. Denne dame hed i

virkelighedens verden Anita Renieri, og var ikke kun en af Sienas smukke unge damer, men også en talentfuld modellør og forfatter. Kort fortalt var Tozzi nærmest besat af samme Anita, skønt han var gift. Og for at gøre sagen mere kompliceret, lod Johannes Jørgensen sig også betage af hende, og da de derved på sæt og vis blev rivaler, kunne det ikke undgås, at der opstod visse forviklinger. De havde imidlertid ret forskellige måder at takle deres følelser på. Tozzi var som nævnt gift og havde en søn, og Jørgensens familieliv var så at sige ikkeeksisterende efter bruddet med Amalie, så han var også i mere end en forstand i et følelsesmæssigt oprør. Jørgensens dagbøger beretter om hans omgang med både Federigo og Emma Tozzi, "Den blaaøjede, gode Fru Tozzi – god som de bedste danske Kvinder", som han længe beholdt et positivt forhold til. Men det er ikke altid de mest slebne karakteristika Jørgensen anvender på Tozzi selv. – jeg havde selv

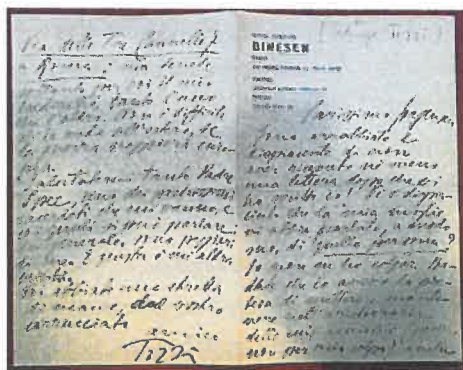
Tozzis roman "Tre croci" i nyeste udgave.

Tozzi sover rusen ud. Tegningen findes i Jørgensens dagbog under 11. april 1914, men er udført af Anita Renieri.

længe Kvalme af ham, egentlig var det hans Kone, som forsonede mig med ham", skriver han til Schindler. Han skal ifølge Jørgensens dagbogsnotater have været brovtende, voldsom og lettere fordrucken. Det var naturligvis egenskaber, som kun kunne øge spændingerne mellem dem, da Tozzi havde hang til at være ret ligefrem. Deres første personlige møde følger altså ikke historien i fortællingen og var tilsyneladende heller ikke vellykket, for dagen efter noterer han: "Fed. Tozzi, en reaktionær Bølle og Bohème. Uhha!" eller: "Kort Besøg af den snavsede lugtende Tozzi." Det i bogen beskrevne aftenselskab med musik fandt først sted på et senere tidspunkt, hvor Tozzi dog beskrives mere positivt med sit "Komikeransigt, helt hengiven i at synge" (24. nov.). De næste dagbøger viser varierende beskrivelser af forholdet mellem de to digtere, som dog sammen flittigt besøgte byens vinstuer eller thesaloner enten alene eller i selskab med andre af kredsen. Men spændingerne begynder da også først, da signorina Renieri hen på foråret 1914 kommer mellem dem.

Johannes Jørgensens og Federigo Tozzis skæbner blev dog ikke knyttet tættere sammen end, at Tozzis navn ikke kom til at figurere i Jørgensens erindringer. Måske farvedes hans eftermæle i Jørgensens bevidsthed alligevel af, at der trods alt i de bevægede Sienaår stod en kvinde imellem dem. Kan hænde, at Jørgensen også var lidt forarget over, at Tozzi forsøgte sin hustru, som han tillagde Katerinas karakteregen-

(29. juli 1914).

skaber. I et brev til ham fra Emma Tozzi advarer hun den danske digter mod Anita, det "snyltende Ukrudt". Alligevel antyder dagbøgerne, at de to digtere på en sær måde følte et skæbnefællesskab udover deres fælles følelser for Anita. Det skyldtes også Tozzis opfattelse af Jørgensen som en alvorlig troende på et tidspunkt, da han havde mere brug for det. I et brev til Peter Schindler skriver Jørgensen under et besøg i Rom, hvor de to digtere bl.a. havde besøgt den italienske forfatterinde Grazia Deledda, som i 1926 fik nobelprisen: "Tozzi

kom virkelig i Kirken imorges! Knælede med et Ben, saae ud som en Tordensky – men efter Kommunionen – min, ikke hans, naturligvis – hørte jeg ham græde i sine Hænder ved Siden af mig. Siden drak vi Kaffe – han var lys og menneskelig – vi aftalte at spise sammen i et Osteri Søndag Aften. Husk at du intet véd – heller ikke, at han har været til Messe med mig!" (3. marts 1916). Den sidste bemærkning siger så meget som, at Tozzis religiøse forhold åbenbart var et offentligt ømtåleligt emne. Blev det kendt, at han gik i kirke og søgte forsoning, kunne han risikere at blive udstødt af de intellektuelle kredse.

Udover de sparsomme uddrag fra de nævnte bøger af Johannes Jørgensen og de kortfattede bemærkninger fra hans dagbøger har vi de to breve fra Tozzi og ligeledes to fra hans fru Emma til Jørgensen til at belyse forholdet mellem de to digtere. Derudover har vi Jørgensens malende beskrivelser af sin omgang med italieneren i hans breve til den unge Peter Schindler. Men ikke mindst Tozzis to breve fra 1914 – hvor han nærmest har taget flugten til Rom – er meget indholdsrige i deres tone. Brevene viser en utilsløret beundring for Jørgensen som menneske og forfatter. "Jeg er skuffet over ikke at have modtaget et eneste brev fra Dem efter at have skrevet over 20!" Videre betyder han sin hengivenhed for sin ven og skriver: "Deres venskab betyder mere for mig end tidsfordriv og koketteri

[...] jeg vil fortsat have glæden af at være Deres ven og beundrer." Til Schindler kommenterer Jørgensen dette brev således: "Brevet fra Tozzi kom igaar [...] skrevet paa Papir Dinesen? Det var nærmest trist – han mente, jeg havde slaaet Haanden af ham, fordi jeg saa længe ikke havde skrevet – men forsikrede mig, at han alligevel altid vilde være min Ven, og at mit Venskab var ham værdifuldt. Jeg skrev strax – venligt, endog hjærteligt. Du véd, jeg troer ikke blot paa Tozzis Talent, men ogsaa paa hans Karakter. Hvis du vidste, hvordan andre unge Italienere er!" (29. juli) Alt er naturligvis relativt, men brevene viser også, at Tozzi har fundet tilbage til troen, og at Jørgensen har haft en vis influerende rolle heri. Det er vel også derfor, han nu tror på Tozzis karakter. I et dagbogsnotat fra 27. februar 1916 skriver han, at Tozzi har bedt ham om at tage ham med til skrifte. I det hele taget synes Jørgensen at have vundet Tozzis fulde fortrolighed, så selv hans ægteskabelige forhold lægges blot for ham. Tozzi har fået en veninde, som han imidlertid bedyrer kun at have et platonisk forhold til. Denne kvinde er muligvis den tidligere omtalte forfatterinde Grazia Deledda.

Forbindelsen mellem de to digtere synes imidlertid at være løbet ud i sandet.

Litteratur:

Johannes Jørgensen: *Italiensk*, Gyldendal, 1932

Johannes Jørgensen: *Gamle Adresser*, Gyldendag, 1947

Inge Lise Rasmussen Pin: *Johannes Jørgensens veje omkring Siena*. C.A.Reitzel, 1989

Hans Boll-Johansen og Lene Waage Petersen (red): *Moderne italiensk litteratur*. Tiderne Skifter, 1982

I det sidste brev fra Tozzi (uden år) fortæller han uden bitter ironi, at han er klar over venskabet mellem Emma og Jørgensen, og bedyrer i øvrigt at "...jeg er Deres ven i den mest åndelige betydning [og] at jeg kommer godt overens med Gud". Måske har Johannes Jørgensen slået sig til tåls hermed og ikke fundet anledning til at fortsætte forbindelsen. Beundringen var åbenbart ikke synderligt gensidig.

Der findes flere mindeplader for Tozzi bl.a. denne på huset i Rom, hvor han døde den 21. marts 1920.

Da krigen i 1918 sluttede, ophørte Tozzis soldatertjeneste, og i 1920 blev han syg af den spanske syge og døde den 21. marts i Rom men blev begravet i Siena på byens bekostning.

Tre dage ældre! Hvem var han?

Oscar Madsen – 150 år.

Af Ove Kreisberg

Søndag d. 6. juli 1902 ved 5-tiden om morgenen fandt skuespillerinden Marie Lincke i opgangen, hvor hun boede, på Jagtvejen Nr. 72 på Østerbro i København, sin mand liggende død. Den tilkaldte læge erklærede, at manden var faldet så uheldigt, at han var blevet "kvalt i sin høje Flip". Manden var den 35-årige forfatter og journalist, nu forsikringsagent, Oscar Madsen. Johannes Jørgensens ungdomsven. Fjerdemanden i den kvartet, som – med Viggo Stuckenbergs ord – havde fundet hinanden bag et plankeværk.

Oscar Madsen havde på trods af nyt erhverv ikke helt lagt skriveriet på hylden. Skuespillet *De røde Æbler* blev året efter udgivet posthumt. Livet igennem havde han været leveringsdygtig i alle genrer:

lyrik, noveller, romaner, skuespil m.m., og han havde været en flittig oversætter af franske romaner. Som journalist kørte han i de helt unge år parløb med Ove Rode på Piraten og dagbladet København, inden han gik over til højreorienterede aviser som Albertis Dannebrog.

Johannes Jørgensen fremhæver i *Mit Livs Legende* Oscar Madsens "overlegne, hurtigt og meget producerende Be-

gavelse", "hans tidligt modne Kunst, hans overlegne Intelligens", "hans Omskiftelighed og Holdningsløshed", og "hans Sind, der – ligesom hans Stemme – skiftede fra skærende Kaadhed til rolig, næsten værdig Alvor". Han hæfter så forskellige etiketter på ham som "en hensynsløs Spotter", "en Gadedreng, der grinede ad alt, og hvem

intet var helligt", "en Libertiner, som med de raaeste Ord tog paa de intimeste Ting" og "et stærkt og dybt bevæget Barn, som kunde græde over Ingemanns "Der stod et Slot i Vesterled"". Oscar Madsen var nogle år Studentsamfundets "uundværlige Høspoet", som var leveringsdygtig både, når der først på aftenen skulle synges en politisk vise, "alvorlig, højstemt, pathetisk", og når der senere på aftenen blev behov for en drikkevis, "løssluppen og kynisk indtil det Obskøne".

Oscar Madsen var født 3. november 1866 og dermed tre dage ældre end Johannes Jørgensen. "Men i de tre Dage har jeg faaet et vældigt Forspring for dig!" plejede han at sige til vennen. Da Johannes Jørgensens debutsamling *Vers* udkom – mer i en tarveligt udstyret udgave, er den "altid vittige" Oscar Madsen på pletten med replikken: "Naa, du er strax kommen i Folkeudgave!"

Johannes Jørgensen omgikkes ham i slutningen af 1880'erne. Dagbøgerne viser, at han følte sig usikker og underlegen over for Oscar Madsen. Et eksempel fra 9. december 1886: "8 ½ – 12. Stuckenberg. Madsen var der. Ikke rigtig sikker. Er deres Venskab Løgn og Bedrag? Der var af og til som haanende Blik-Vexlen og smaa Snærter – som en Ringeagt, en Gøren Løjer med mig – som var jeg en opblæst Idiot, der bildte mig noget ind. Paa en Gang modløs – uden Tro paa mig selv".

Et lille år senere er han 10. oktober

1887 i Kasino sammen med Oskar Madsen. Hjemme igen citerer han i dagbogen fra Oskar Madsens digt *Mellem Slagene*, som senere bliver optrykt i digtsamlingen fra 1891 *Den vilde Vin*, og som er citeret i sin helhed i *Mit Livs Legende*:

"Kan hænde kom vor Rydning alt Bunden for nær, maaské har mangt vi jævnet, der bedre var værd; bli'er vi ved – vi ser ej selv, hvor det ender, før Tampen os paa Ryggene brænder."

"Kanske han har Ret – m. H. t. det sædelige f. Ex. Er det saa rent forkert, at Usædelighed er usædelig? Men O.M. tror jo kun paa det momentvis – og han handler aldrig efter det – ". Den tyveårige Johannes Jørgensen har moralske anfægtelser af den type, der syv år senere for alvor skulle få betydning for hans liv. Han er ikke tryk ved og glad for, hvad han oplever på Kasino.

Oscar Madsen var i 1888-89 med i kredsen omkring og bidrager til tidskriftet *Ny Jord*. I begyndelsen af 1890'erne skiltes vejene, og den personlige kontakt hørte op. Nu skriver de om hinanden i stedet. Da Oscar Madsens første digtsamling *Den vilde Vin* udkommer i 1891, er Johannes Jørgensen ikke nådig i sin anmeldelse 20. marts i Københavns Børs-Tidende. "Der lyder saa megen Efterklang – efter gamle Poeter: Kaalund og Hostrup – efter nyere Digtere: Ibsen og Drachmann." Og når Oscar Madsen ikke læner sig op ad forgængerne, "bliver der næsten altid et hult

Rum tilbage. Deraf den underlig tomme Klang i saa mange af disse Digte." Et par dage efter noterer Johannes Jørgensen i dagbogen (24.3.): "G.B. havde sagt, at mine Anmeldelser var "forbandet gode" og den om Madsen "netop det rigtige." Johannes Jørgensen stod altså ikke alene med sin vurdering. Vennen Sophus Claussen var også enig. I et brev til Stuckenberg havde han fjorten dage før karakteriseret Madsens skrivelser som "Efterklang, Pral, og Humbug".

Oscar Madsens mest vellykkede roman *Glade Ungdom* udkom i april 1892. Først blev Johannes Jørgensen "nedslaaet ved at se Madsens store Roman – ved Tanken paa hans Venner, hans Forbindelser, hans Magt – følende mit Eget intet, min hele Væren et Vovespil, bygget paa Ævner, som ikke eksisterer -". Johannes Jørgensens har sin

anmeldelse til Københavns Børs-Tidende færdig en uges tid senere. Han konstaterer, at romanen "betegner et betydeligt Fremskridt i Forfatterens Produktion". Hvad der i tidligere bøger "kun var Kim og Knop (...) staar her i fuldt udsprungen Blomstring". Romanens hovedperson, journalisten Henrik Sten, er som type de tidligere forsøgs "fuldbaarne Frugt".

Henrik Sten kæmper en stadig kamp med "kold og kløgtig Beregning" for at "komme højere op ad den sociale Rangstiges glatte Trin". Han forlover sig med en "ung Pige af det gode Selskab", og han forlader "Proletarbladet", hvor han først arbejder, til fordel for "et nystiftet Organ, som han mener at være mere velset i gode Kredse".

Johannes Jørgensen bliver trist ved at læse titlen på "denne Bog om en fattig Stræbers Kamp for at komme til Vejrs". Glade Ungdom – "disse to Ord, der straalere som Solskin", klinger tilsidst "med trist Ironi som et melankolsk Omkvæd for En".

Johannes Jørgensen får formidlet og vurderet bogen ved først og fremmest at forholde sig til det psykologiske portræt af hovedpersonen. Dermed forbliver han i en subjektivitet, som er klar og troværdig. Bogen kunne ellers nok have fristet til en anden – mere polemisk – behandling og indgangsvinkel, for den rummer en karikatur af Johannes Jørgensen, som er nok så ondskabsfuld. I en scene i romanen er Henrik Sten til natteselskab i Bazaren i Tivoli:

"I den store Sal, hvor de havde spist, sad en lille Klynge samlet om en ung Lyriker, der udviklede sine Anskuelser om Kunst. Henrik Sten kendte ham af Anseelse, men havde ikke før set den lange, magre Fyr, med den usunde, gule Ansigtssfarve, den ranglede, ledeløse Holdning, de hæslige, tykke Negerlæber og de skraatsiddende Kineserøjne.

Henrik Sten lyttede til. Lyrikeren udtalte sig om det skønne i Kunsten.

Sten smilte bittert.

Og han havde lyst til at gaa ind i Salen og slaa den dumme Fyr i Ansigtet og sige til ham, at det var Vrøvl og Sludder til Hobe, han kom med.

Hvor følte han ikke i dette Øjeblik, hvor fjærnt han selv (...) i Grunden stod fra alt Maskepi med denne ny "Retning" – den, der glædede sig ved i Øjeblikket at regnes for den moderneste. Han hadede og foragtede paa én Gang disse kvasi-unge "Artister", som de kaldte sig selv, der levede af at skrive kedsommelige og fornemme Bøger i en ejendommelig, mesopotamisk Sprogart, som de behagede at kalde for "Stil".

Sten kunde nogenlunde tydelig høre Versene:

I snogetlamme Taager min Sjæl sig svøbte,
saa bladfaldstræt, forkommen og viljeveg,
mens alle vaarfødte Længsler, de solskinsdøbte,
paa listende Trippefødder bort sig sneg.

I Feberhede mit Hjerneblad sig krummed
paa Rygradsmarvens kvægsølvstrende Stilk.
Snart spyfluevevert Tankerne om mig summed,
snart dødningsmatte, lig fangne Torsk paa en Pilk."

Et par uger efter at Johannes Jørgensens anmeldelse havde stået i avisen, møder han Georg Brandes på gaden. Brandes fortæller, at han "havde skrevet til Madsen, at han fandt hans Kamp mod *Stil* meningsløs, at han stod paa min Side mod Madsen – at han fandt Madsens Karikatur af mig Punch værdig -".

Politikens nekrolog anførte, at Oscar Madsen "efter en omflakkende Journalisttilværelse" endte "i det yderste Højres Presse og skamskrev af bedste Evne tidligere Venner og Meningsfæller". Konklusionen var, at "Karakterens fuldkomne Mangel paa Holdning lod ham strande undervejs".

Johannes Jørgensen konkluderer i *Mit Livs Legende*: "Han var én af de mange, som den røde Stjerne lokkede i Afgrunden – ogsaa han foer vild i Veduskogin og fandt aldrig Vejen hjem." Og han slutter: "Men den, som har kendt Oscar Madsen i hans første stolte og stræbende harlekinskaade og dødstungsindige "glade Ungdom", glemmer ham aldrig."